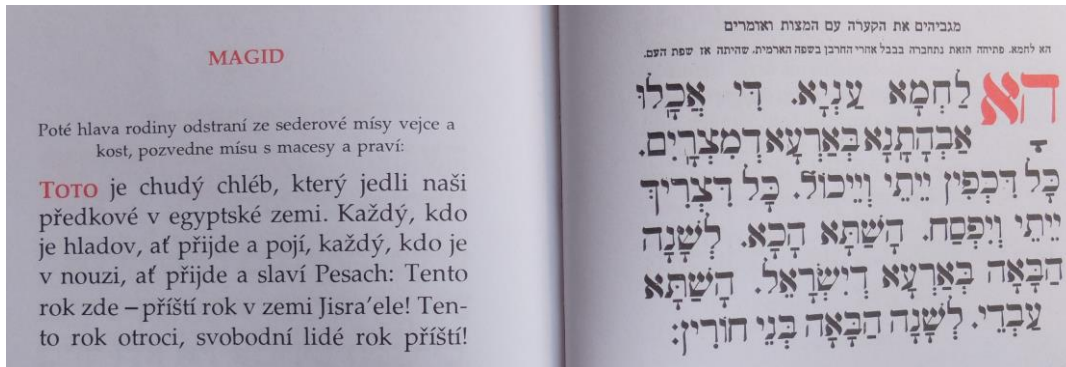

Pesachová hagada

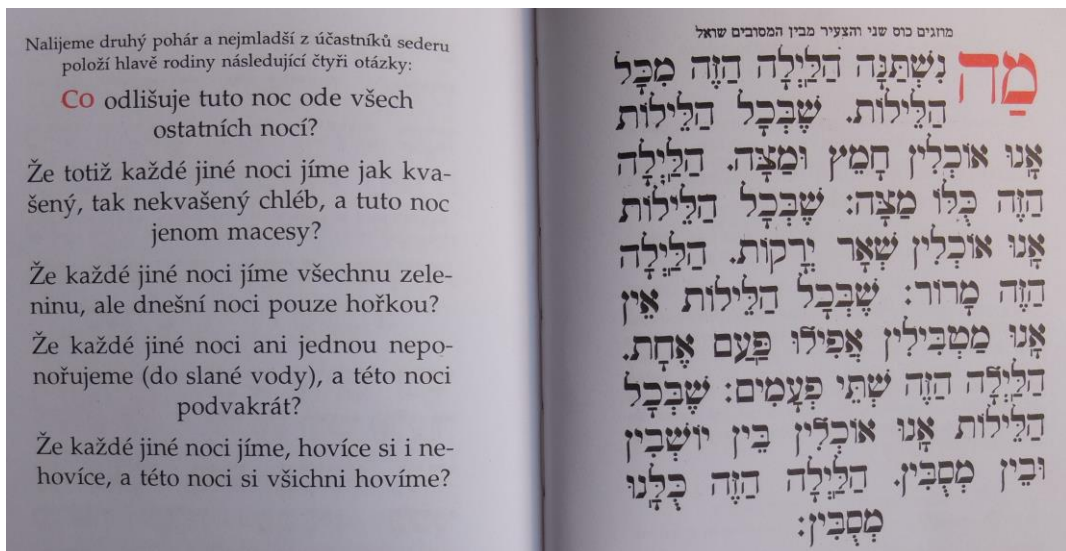
Následující ukázky jsou z překladu rabiho Efraima K. Sidona (Praha: Sefer 2007), snad by s tímto použitím pro výukové účely souhlasil... Vybírám části Hagady, které jsou pro pochopení pesachového rituálu nejpodstatnější:

1. Ha lachma anja – Toto je chudý chléb

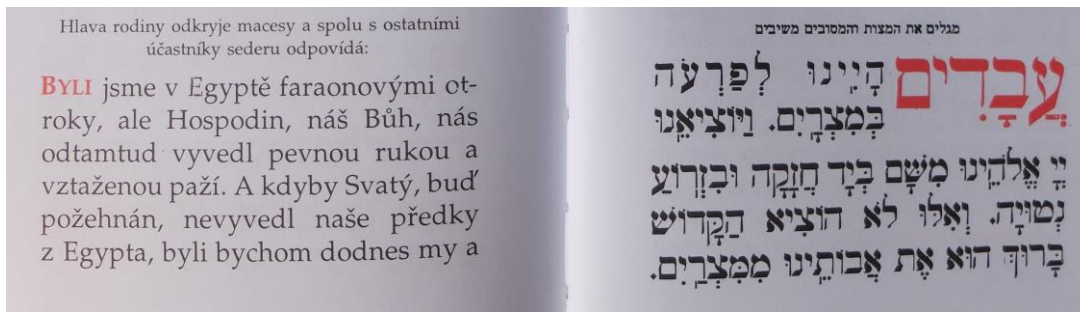
Pesachový seder je veřejná událost, je zvykem zvat hosty. Povšimněte si ale zvolání „Tento rok zde – příští rok v Jeruzalémě“. V současné podobě reflektuje Pesach fakt diaspory – „zde“ je mimo zemi Izraele. Pesach je tedy od středověku slaven jako diasporní svátek.

2. Ma ništana – Co odlišuje tuto noc...

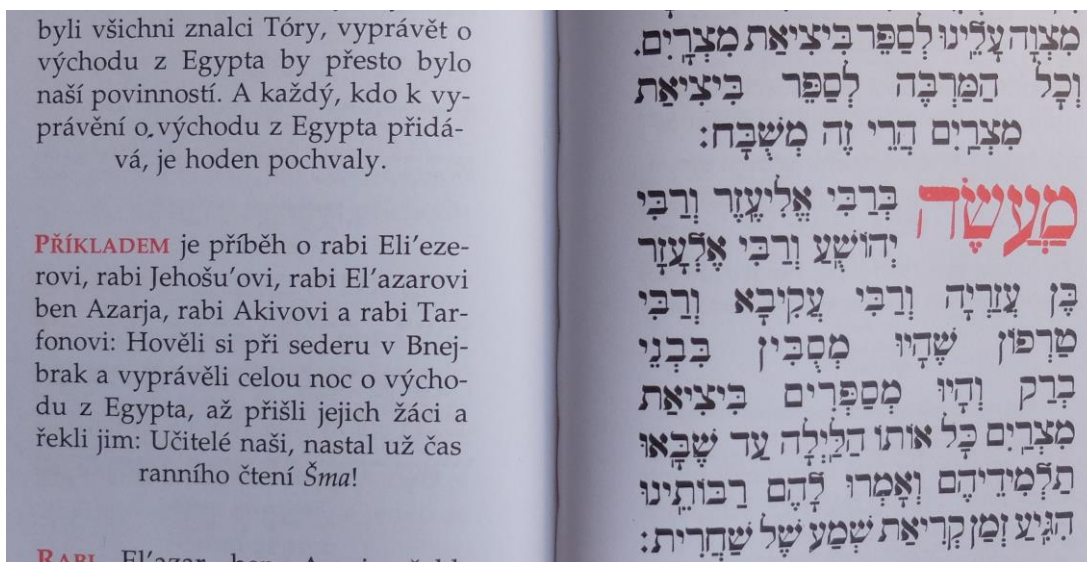
Seder je chápán jako událost výjimečná. Současně je pesachová liturgie velmi didaktická – věci se vysvětlují, kladou se před účastníky sederu, často za použití symbolických předmětů (jidel).

3. Avadim hajinu – Byli jsme otroky...

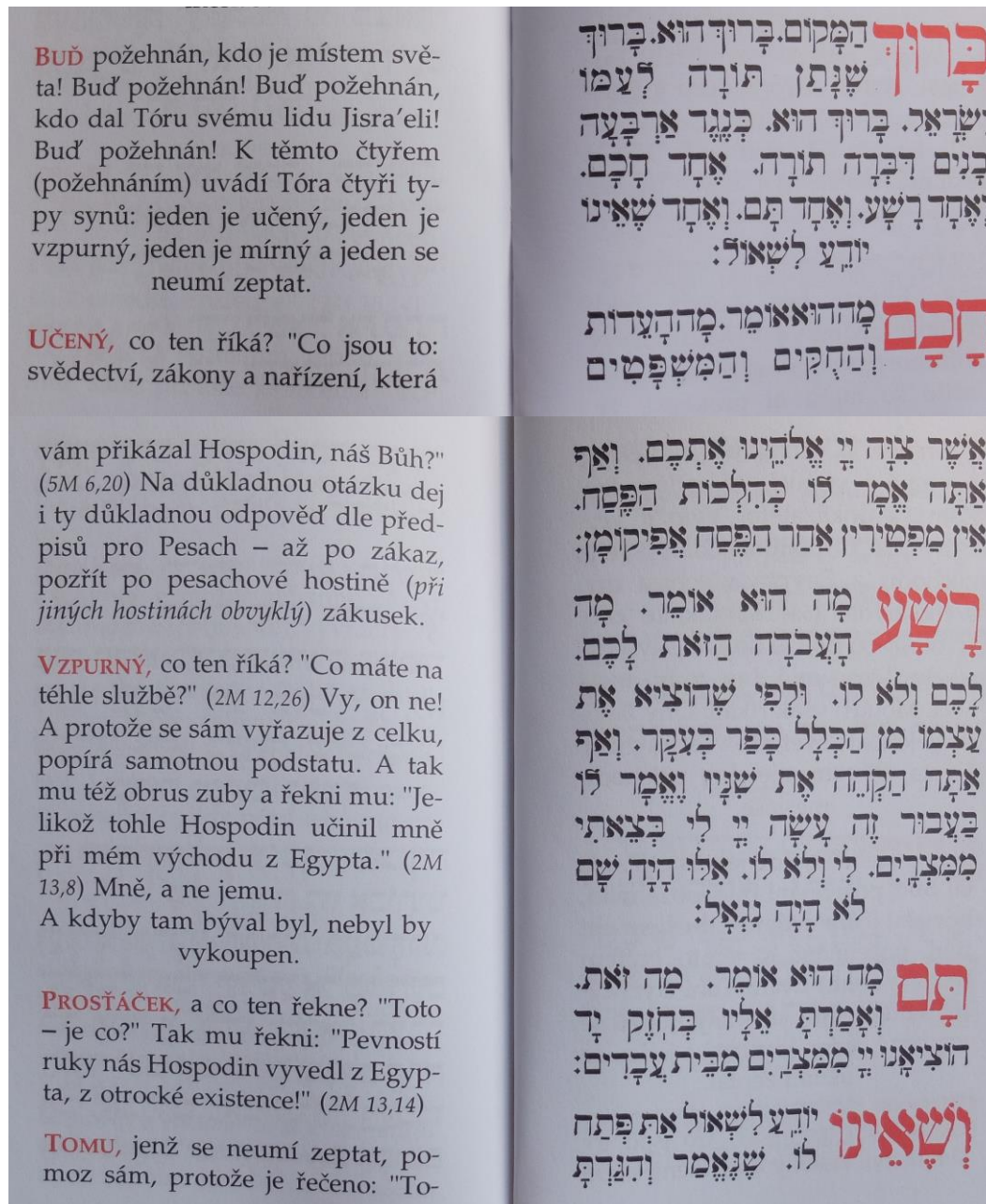
Pesach je oslavou přechodu z otroctví do svobody. Ačkoli koncept svobody procházel od starověku do dnešní doby řadou proměn, pro Židy byla svoboda vždy významným konceptem, odrážejícím teokratický prvek židovského náboženství. Pánem Židů je jedině Bůh, který svou moc nad nimi ustanovuje již zaslíbením Abrahamovi, finálně a kolektivně pak právě pesachovou událostí. Nikoli náhodou ani v předmoderní době, když právní postavení Židů bylo velmi specifické, Židé typicky nevstupují do služebných zaměstnání.

4. Vyprávění o Pesachu jako biblický příkaz

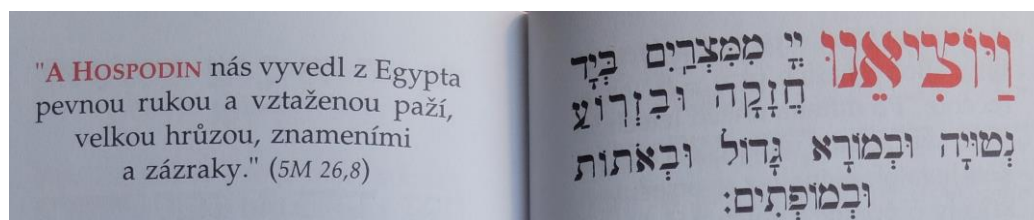
Jak již bylo řečeno, Pesach je událostí, která se sděluje a předává z otce na syna. Paradigmatickou událostí je příběh o učencích v Bnej Brak, kteří prožívali vyprávění o Pesachu tak intenzívně, že ztratili pojem času.

5. Čtyři synové

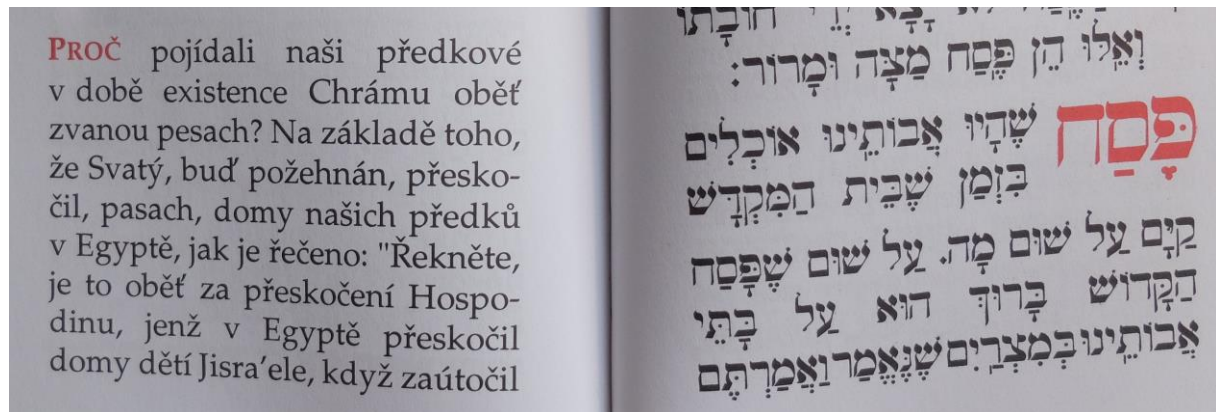

Mezigenerační aspekt je zřetelný v části o čtyřech synech. Každý z nich představuje určitý způsob vztahování se k Pesachu. Klíčový je „raša“ – vzpurný. Vyděluje se z celku, nechápe Pesach jako událost, která je zde a nyní.

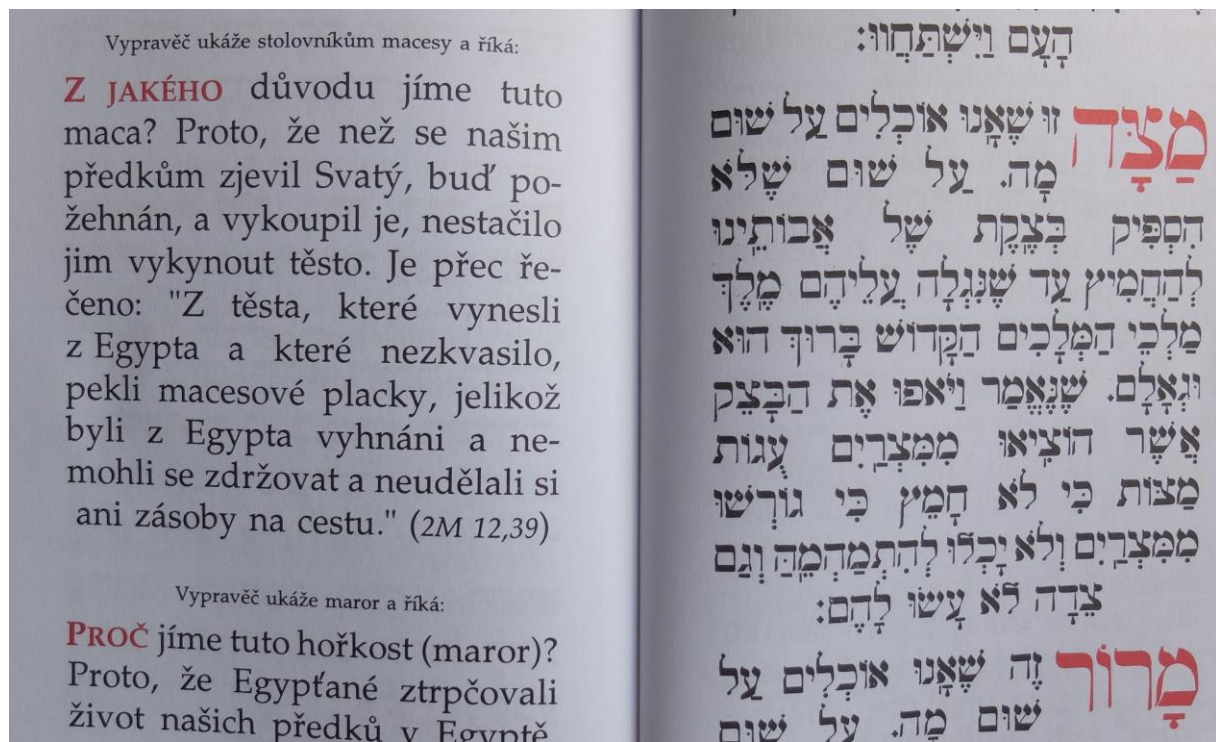
6. Pesachová událost ustavuje závazek Židů k Bohu a jeho moc nad nimi.

7. Vysvětlení výrazu Pesach

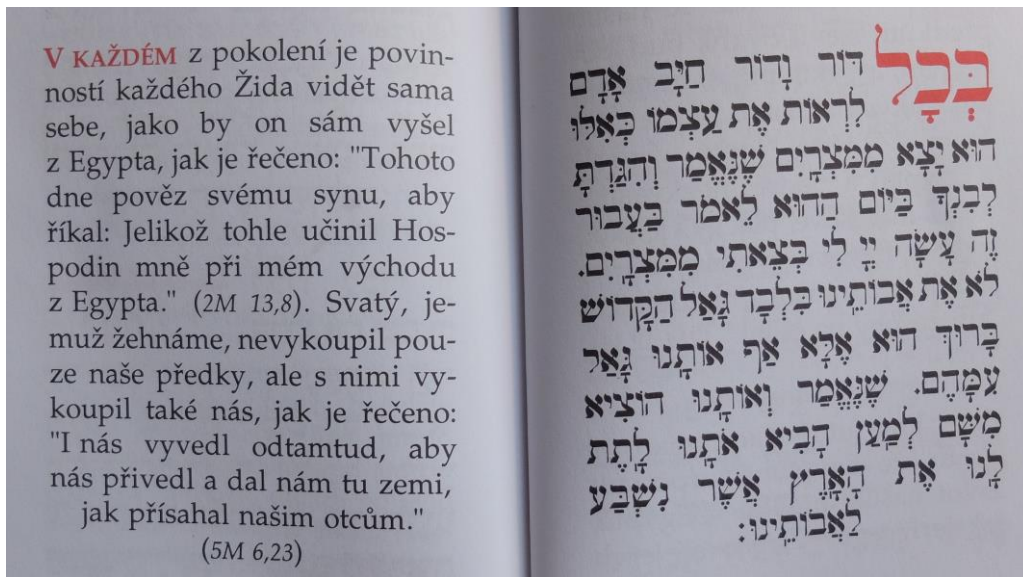

8. Didaktický prvek

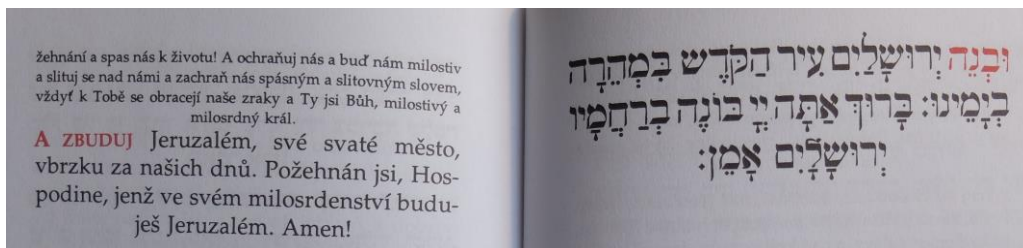
Jak již bylo řečeno, sederová liturgie, stejně jako rabínský judaismus obecně, je silně self-referenční – vysvětluje sama sebe.

9. Ritualizované zpřítomnění pesachové události

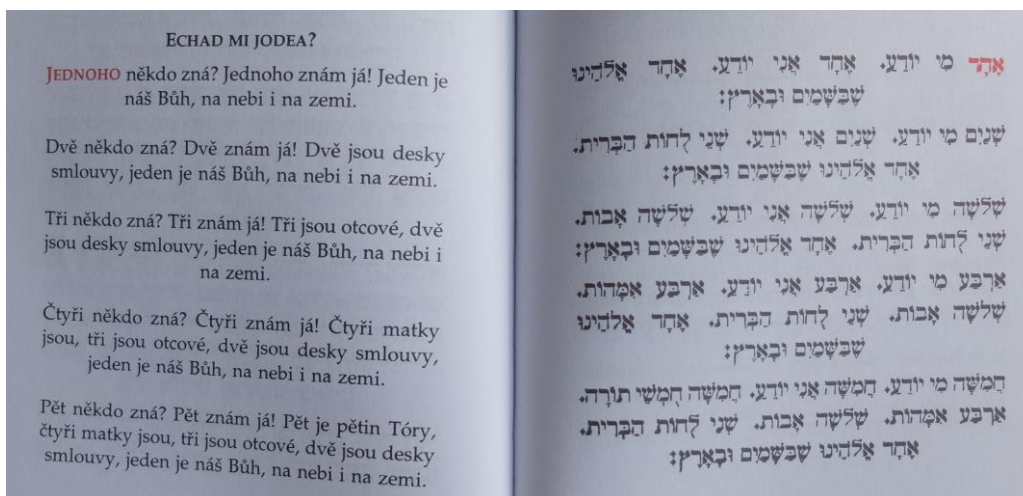

Tuto pasáž z Hagady jsem komentoval v powerpointu. Lze ji označit za nejvlastnější jádro sederového večera. Současně by bylo možné říci, že právě zde je jakýsi nodální bod rabínského judaismu jako takového. Z tohoto textu by bylo možné vysvětlit rabínský judaismus jako celek.

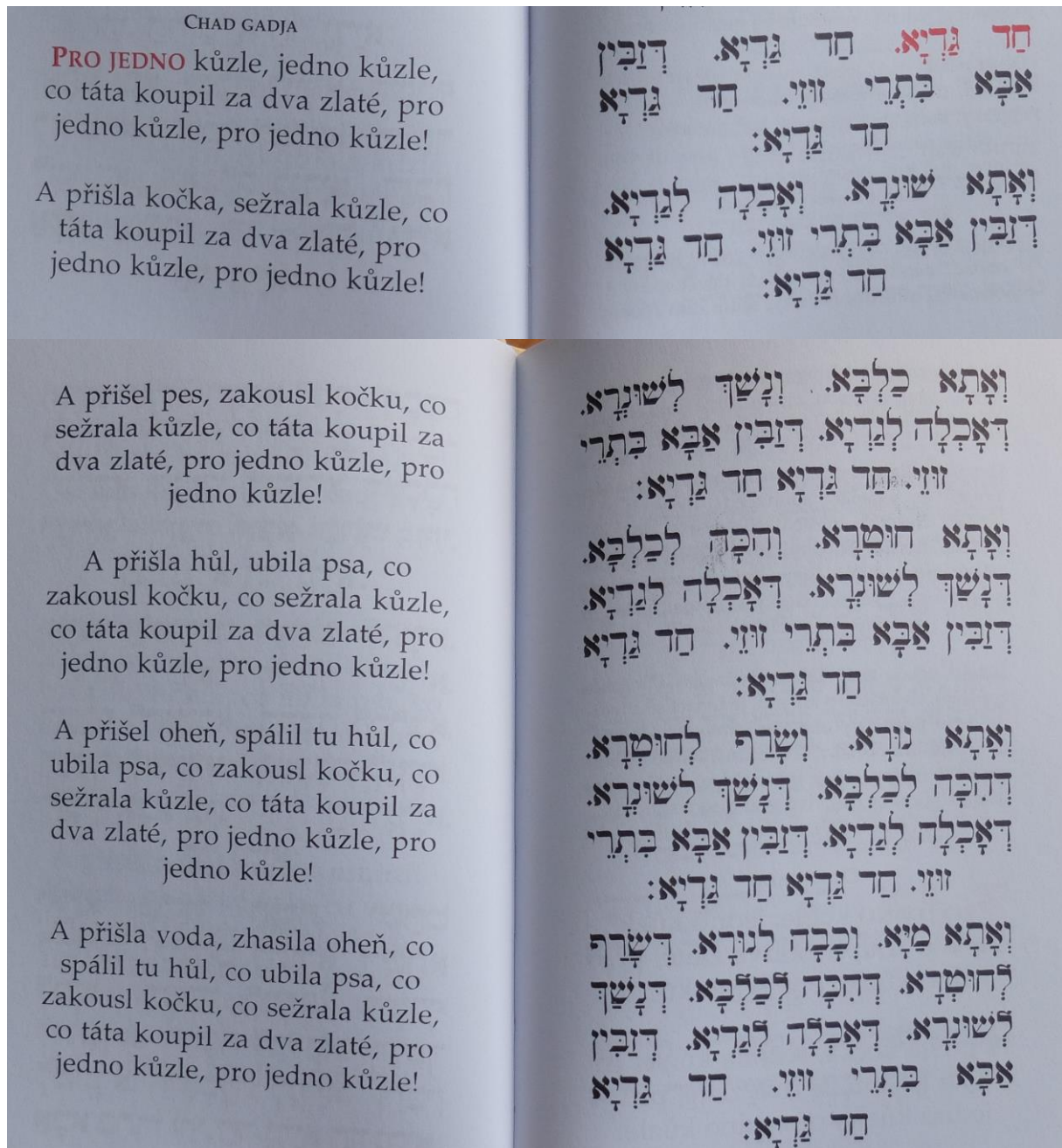
10. Pesach obsahuje eschatologický a mesianistický prvek

11. Stolní (počítací) písně – Echad mi jodea (začátek)

12. Pro jedno kůzle – Chad gadja

A přišel vůl, vypil tu vodu, co zhasila oheň, co spálil tu hůl, co ubila psa, co zakousl kočku, co sežrala kůzle, co táta koupil za dva zlaté, pro jedno kůzle, pro jedno kůzle!

A přišel šochet, zařízl vola, co vypil tu vodu, co zhasila oheň, co spálil tu hůl, co ubila psa, co zakousl kočku, co sežrala kůzle, co táta koupil za dva zlaté, pro jedno kůzle, pro jedno kůzle!

A přišel anděl smrti a usmrtil šocheta, co zařízl vola, co vypil tu vodu, co zhasila oheň, co spálil tu hůl, co ubila psa, co zakousl kočku, co sežrala kůzle, co táta koupil za dva zlaté, pro jedno kůzle, pro jedno kůzle!

A PŘIŠEL BŮH POŽEHNANÝ
a zahubil anděla smrti, co usmrtil šocheta, co zařízl vola, co vypil tu vodu, co zhasila oheň, co spálil tu hůl, co ubila psa, co zakousl kočku, co sežrala kůzle, co táta koupil za dva zlaté, pro jedno kůzle, pro jedno kůzle!

וְאֵתָא תוֹרָא. וְשָׁתָא לְמֵיָא. דְּכָבָה
לְנוֹרָא. דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא. דְּנִשְׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאֶכְלָה
לְגֵרְיָא. דְּזַבִּין אָבָא בְּתַרִי זַוְיָי.
חַד גְּרֵיָא חַד גְּרֵיָא:

וְאֵתָא הַשׁוֹחֵט. וְשָׁחַט לְתוֹרָא.
דְּשָׁתָא לְמֵיָא. דְּכָבָה לְנוֹרָא.
דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא.
דְּנִשְׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאֶכְלָה לְגֵרְיָא.
דְּזַבִּין אָבָא בְּתַרִי זַוְיָי. חַד גְּרֵיָא.
חַד גְּרֵיָא:

וְאֵתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְשָׁחַט
לְשׁוֹחֵט. דְּשָׁחַט לְתוֹרָא. דְּשָׁתָא
לְמֵיָא. דְּכָבָה לְנוֹרָא. דְּשָׂרְף
לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנִשְׁךְ
לְשׁוּנְרָא. דְּאֶכְלָה לְגֵרְיָא. דְּזַבִּין
אָבָא בְּתַרִי זַוְיָי. חַד גְּרֵיָא חַד גְּרֵיָא:

וְאֵתָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְשָׁחַט
לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת. דְּשָׁחַט לְשׁוֹחֵט.
דְּשָׁחַט לְתוֹרָא. דְּשָׁתָא לְמֵיָא.
דְּכָבָה לְנוֹרָא. דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא.
דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנִשְׁךְ לְשׁוּנְרָא
דְּאֶכְלָה לְגֵרְיָא. דְּזַבִּין אָבָא בְּתַרִי
זַוְיָי. חַד גְּרֵיָא חַד גְּרֵיָא: